

ماجرای انگشتربخشی امیرالمومنین (ع) به مستمند و نزول آیه ولایت

منظور از «ولی» در آیه ۵۵ مائده، به معنی، سرپرستی و تصرف و رهبری مادی و معنوی است بخصوص این که این ولایت در ردیف ولایت پیامبر و ولایت خدا قرار گرفت است.

منظور از «ولی» در آیه ۵۵ مائده، به معنی، سرپرستی و تصرف و رهبری مادی و معنوی است بخصوص این که این ولایت در ردیف ولایت پیامبر و ولایت خدا قرار گرفت است.

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه: به اذعان صاحب‌الرأی و کارشناسان، یکی از راه‌هایی که می‌توان مفاهیم کاربردی و مورد نیاز امروز جامعه را در بین مردم گفتمان کرد و به مسلمات فکری رایج بین مردم تبدیل کرد، حفظ آیات کلیدی قرآن توسط عموم جامعه است. مقام معظم رهبری به حفظ آیات کلیدی و مهمی که دست استعمار سعی در دورنگه داشتن جوامع اسلامی از آنان داشته است تأکید ویژه ای دارند.

جهت تحقق قرآنی فریضه جهاد تبیین نیاز به یک حرکت و جریان قرآنی هم افزای ملی، با پرچم داری جریان‌های مردمی و حمایت تمام‌قد ظرفیت‌های حاکمیتی و دولتی است. این جریان، در گام اول در ماه مبارک رمضان، جهت ادای فریضه فوری و قطعی جهاد تبیین و تقویت ایمان و امید مردم، به گفتمان سازی «زندگی با آیه‌ها» ی قرآن با محوریت ۵۰ فراز از قرآن کریم می‌پردازد. این حرکت فراگیر با بهره‌گیری از رسانه در ابعاد و سطوح گوناگون و با توجه به ظرفیت‌ها و اقتضات ماه مبارک رمضان که مقارن با تعطیلات نوروزی است، با تقویت حلقه‌های میانی و ظرفیت‌های مردمی حاضر در میدان، به دنبال ایجاد یک حرکت ملی با هم‌افزایی تمام‌ظرفیت‌های مردمی و حکومتی است. در این حرکت، نگاه طیف گسترده‌ای از مردم نسبت به قرآن تصحیح می‌گردد. بخشی از مردم با ۵۰ فراز از قرآن کریم که طرحی منسجم از نظام فکری مکتب را ارائه می‌دهد آشنا می‌شوند و به حفظ کردن این آیات تشویق و ترغیب می‌شوند و شاهد کنشگری آنان خواهیم بود، چرا که در گام دوم انقلاب، باید مردم را از صرف استفاده به افاده و کنشگری سوق دهیم.

در این مسیر و جهت اتقان و احکام هر چه بیشتر، با هدف محوریت یافتن نظرات اندیشمندانی که نظام اندیشه‌شان بر اساس مبانی قرآنی شکل گرفته و در عین تسلط به مبانی قرآنی، نگاهی به عرصه واقع و عینیت جامعه نیز در آنها وجود دارد،

طرح زندگی با آیه‌ها در صدد است که عموم مردم را با مفاهیم آیات منتخب بیش از پیش آشنا کند و خبرگزاری مهر در مجموعه مطالب «زندگی با آیه‌ها» آیه منتخب هر روز به صورت تفصیلی صوتی و تصویری و مکتوب با بیان استاد محمدعلی انصاری مفسر قرآن کریم به تفسیر این آیات می‌پردازد.

نهمین قسمت آیه ۵۵ سوره مائده است که خداوند می‌فرماید: «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ سُرُپَرَسْت و ولیّ شما، تنها خداست و پیامبر او و آنها که ایمان آورده‌اند؛ همانها که نماز را برپا می‌دارند، و در حال رکوع، زکات می‌دهند!»

در این آیه نکاتی دارد که از آن چنین استخراج می‌شود:

در مورد نزول این آیه از «عبدالله بن عباس» نقل شده که: روزی در کنار چاه زمزم نشسته بود و برای مردم از قول پیامبر صلی الله علیه و آله حدیث نقل می‌کرد، ناگهان مردی که عمامهای بر سر داشت و صورت خود را پوشانیده بود نزدیک آمد و هر مرتبه که ابن عباس از پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله حدیث نقل می‌کرد او نیز با جمله «قال رسول الله» حدیث دیگری از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل می‌نمود.

این عباس او را قسم داد تا خود را معرفی کند، او صورت خود را گشود و صدا زد ای مردم؟ هر کس مرا نمی‌شناسد بداند من ابوذر غفاری هستم با این گوشه‌های خودم از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم، و اگر دروغ می‌گویم هر دو گوشم کر باد، و با چشمان خود این جریان را دیدم و اگر دروغ می‌گویم هر دو چشمم کور باد، که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: علیّ قائد البررة و قاتل الکفرة منصور من نصره مخذول من خذله «علی علیه السّلام پیشوای نیکان است، و کشنده کافران، هر کس او را یاری کند، خدا یاریش خواهد کرد، و هر کس دست از یاریش بردارد، خدا دست از یاری او برخواهد داشت».

سپس أبوذر اضافه کرد: ای مردم؟ روزی از روزها با رسول خدا صلی الله علیه و آله در مسجد نماز می‌خواندم، فقری وارد

مسجد شد و از مردم تقاضای کمک کرد، ولی کسی چیزی به او نداد، او دست خود را به آسمان بلند کرد و گفت: خدایا تو شاهد باش که من در مسجد رسول تو تقاضای کمک کردم ولی کسی جواب مساعد به من نداد، در همین حال علی علیه السلام که در حال رکوع بود با انگشت کوچک دست راست خود اشاره کرد. سائل نزدیک آمد و انگشتر را از دست آن حضرت بیرون آورد، پیامبر صلی الله علیه و آله که در حال نماز بود جریان را مشاهده کرد، هنگامی که از نماز فارغ شد، سر به سوی آسمان بلند کرد و چنین گفت: «خداوندا؟ برادرم موسی از تو تقاضا کرد که روح او را وسیع گردانی و کارها را بر او آسان سازی و گره از زبان او بگشایی تا مردم گفتارش را درک کنند، و نیز موسی درخواست کرد هارون را که برادرش بود وزیر و یاورش قرار دهی و بوسیله او نیرویش را زیاد کنی و در کارهایش شریک سازی.

خداوندا؟ من محمد پیامبر و برگزیده توأم، سینه مرا گشاده کن و کارها را بر من آسان ساز، از خاندانم علی علیه السلام را وزیر من گردان تا بوسیله او، پشتم قوی و محکم گردد».

آبو ذر می گوید: هنوز دعای پیامبر صلی الله علیه و آله پایان نیافته بود که جبرئیل نازل شد و به پیامبر صلی الله علیه و آله گفت: بخوان؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: چه بخوانم! گفت: بخوان اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ وَ رَسُوْلُهُ وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا;hellip

این آیه با کلمه «اَئِمَّا» که در لغت عرب به معنی انحصار می آید شروع شده و می گوید: «ولیی و سرپرست و متصرف در امور شما سه کس است: خدا و پیامبر و کسانی که ایمان آورده اند، و نماز را برپا می دارند و در حال رکوع زکات می دهند» (اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ وَ رَسُوْلُهُ وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يٰقِيْمُوْنَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُوْنَ).

منظور از «ولیی» در آیه فوق ولایت به معنی، سرپرستی و تصرف و رهبری مادی و معنوی است. بخصوص اینکه این ولایت در ردیف ولایت پیامبر صلی الله علیه و آله و ولایت خدا قرار گرفته و هر سه با یک جمله ادا شده است.

و به این ترتیب، آیه از آیاتی است که به عنوان یک نصّ قرآنی دلالت بر ولایت و امامت علی علیه السلام می کند.

* اسلام، هم دین ولایت است و هم دین برائت. هم جاذبه دارد و هم دافعه. آیات قبل، از پذیرش ولایت یهود و نصارا نهی کرد، این آیه می فرماید: خدا و رسول و کسی را که در رکوع انگشتر داد، ولی خود قرار دهید. یا اَئِمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا;hellip اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ...

* از این که به جای «اولیائکم»، «ولییکم» آمده، ممکن است استفاده شود که روح ولایت پیامبر و علی علیهما السلام، شعاع ولایت الهی است.

* در قرآن معمولاً نماز و زکات در کنار هم مطرح شده است؛ ولی در این آیه، هر دو به هم آمیخته اند. (دادن زکات در حال نماز) اَئِمَّا الَّذِيْنَ يٰقِيْمُوْنَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُوْنَ

* کسانی که اهل نماز و زکات نیستند، حق ولایت بر مردم را ندارند. اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ;hellip («اَئِمَّا»، نشانه ی انحصار ولایت در افراد خاص است)

* برای توجه به محرومان، نماز هم مانع نیست. «يؤتوّن الزّکاة و هُم راکعون» (آری، فقیر نباید از جمع مسلمانان دست خالی برگردد).

* ولایت از آن کسانی است که نسبت به اقامه نماز و پرداخت زکات پایدار باشد. يٰقِيْمُوْنَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُوْنَ;hellip («يٰقِيْمُوْنَ» و «يؤتوّن» نشانه دوام است)

* هرگونه ولایت، حکومت و سرپرستی ای که از طریق خدا و رسول و امام نباشد، باطل است. اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ;hellip (کلمه «اَئِمَّا» علامت حصر است)

* توجه به خلق برای خدا در حال نماز، با اقامه نماز منافات ندارد. يُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُوْنَ

* کسی که نسبت به فقرا بی تفاوت باشد، نباید رهبر و ولیّ شما باشد. اَئِمَّا وَلِيكُمُ اللّٰهُ;hellip وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ

* کارهای جزئی (مثل انفاق انگشتر) نماز را باطل نمی کند. يٰقِيْمُوْنَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُوْنَ

*ولایت ها در طول یکدیگرند، نه در عرض یکدیگر. ولایت بر مسلمانان، ابتدا از آن خداوند است، سپس پیامبر، آنگاه امام.